

12 ปี วันก่อตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ
3 ตุลาคม 2557

12 ปี แห่งความเชื่อมั่น
ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ

12 ปี วันก่อตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ
3 ตุลาคม 2557

12 ปี แห่งความเชื่อมั่น
ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ

12 ปี แห่งความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ปีที่จัดพิมพ์ 2557

คณะผู้จัดทำ

- (๑) ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
- (๒) คณะทำงานตามโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชน ต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 272/2557 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2557

เรียบเรียง

นางสาววัชรรา ไชยสาร

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการพิเศษ

นายวรวุฒิ รักษาวงศ์

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ

นายอดิเรก คิทธธรรมรักษ์

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษปฏิบัติการ

สนับสนุนการจัดทำและเผยแพร่

นางสาวนันทนา เครือหงส์

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ

นางสาวสุนันทา หงส์ประภัสร์

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการพิเศษ

นางสาวจันทร์จิรา เฉลิมวุฒิศักดิ์

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ

พันตำรวจตรีหญิง วารุณี คำวะรัตน์

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ

นายชาญชัย แก้วประดับ

เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ

นายสิทธิชัย มิ่งเมือง

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

นางสาวกนกวรรณ หงษ์น้อย

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

ภาพประกอบ

นางอุมาพร แพรประเสริฐ

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ

และบุคลากรส่วนช่วยอำนวยการและประชาสัมพันธ์ สำนักบริหารกลาง

จัดพิมพ์และเผยแพร่

ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

128 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. 10210 โทร. 0 2142 2765

Web site: <http://www.dsi.go.th/>

ISBN 978-616-7763-55-2

พิมพ์ที่ หจก. อรุณการพิมพ์

โทรศัพท์ 0-2282-6033-4 โทรสาร 0-2280-2187-8

E-mail: info@aroonkarnpim.co.th www.aroonkarnpim.co.th

คำนำ

เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ เรื่อง “12 ปี แห่งความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ” เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามตัวชี้วัดและตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

การดำเนินโครงการนี้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี ด้วยการสนับสนุนของผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษในทุกระดับ และบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษ และยังได้รับความร่วมมือจากผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ที่ได้กรุณาเข้าร่วมการประชุมสัมมนาและตอบแบบสำรวจให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษานี้เป็นอย่างดี

คณะทำงานตามโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนทำให้การศึกษาตามโครงการนี้บรรลุผลสำเร็จ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเผยแพร่นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีพิเศษและภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ อีกทั้งผลการสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสอบสวนคดีพิเศษให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต่อไป

คณะทำงานตามโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่น
ของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ
ตุลาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	3
กรมสอบสวนคดีพิเศษ	7
1. ประวัติ	7
2. ภารกิจ	9
3. อำนาจหน้าที่	9
4. วิสัยทัศน์	10
5. พันธกิจ	10
6. ค่านิยมร่วม	10
7. ผู้บริหารและโครงสร้างกรมสอบสวนคดีพิเศษ	11
8. โครงสร้างคณะกรรมการคดีพิเศษ	13
9. ผลงาน	14
แนวคิดและพัฒนาการเกี่ยวกับคดีพิเศษ	17
1. เจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	17
2. ความหมายของคดีพิเศษ	18
3. ลักษณะ/ประเภทของคดีพิเศษ	18
4. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดและพัฒนาการคดีพิเศษ	27
รายงานผลการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	37
1. ผลการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เชิงปริมาณ	37
2. ผลการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เชิงคุณภาพ	45
3. อภิปรายผลการสำรวจ	58
4. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา	61
ทบทวนเพื่อพัฒนากรมสอบสวนคดีพิเศษ... คู่มือที่ 13	63

SWF	TH	150	130	318	0.10	SWF2	1.80	1.40	1.60
SCC	TH	47	5550	58	0.50	LLS	0.20	0.20	0.20
SP1	TH	27	2250	2298	0.20	SDP	2.20	2.40	
SP2	TH	456	467	458	0	STB	0.90	0.40	0.90
STAN	TH	670	675	670	0.05	THANK			
STSP	TH	6500	68	6588	0.07	TIP	00	0.2	
TH	TH	7250	30	7175	0.05	UPOIC	0.1	0.1	
THS	TH	19	40	2975	0.05	WV	1.80	1.80	1.80
THS28	TH	6.40	6.20	6.20	0.10	XBL	0.05	0.05	0.05
THS	TH	0.75	0.8	0.8	0				
BCJ	TH	58	5850	5850	20				
STB	TH	1.00	1.00	1.00	0.05				
PFT	TH	207	208	207	0				
PTTP	TH	950	94	950	0				
SHANK	TH	950	0	0	0				
BCC	TH	274	278	274	0				
SHPC	TH	5.15	5.00	5.15	0				
SHV-M100	TH	0.20	0.2	0.2	0				
SHV	TH	0.20	0.1	0.20	0				

กรมสอบสวนคดีพิเศษ

1. ประวัติ

เนื่องจากการที่โลกมีพัฒนาการทั้งในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมและการเมืองอย่างรวดเร็วจึงส่งผลทำให้วิถีชีวิตของประชาชนทั่วโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วด้วย และก่อให้เกิดภาวะโลกไร้พรมแดน ซึ่งการพัฒนาด้านเทคโนโลยีไม่เพียงแต่จะนำไปสู่การพัฒนาต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อระบบต่าง ๆ ของสังคมโลกในทุกภูมิภาค ซึ่งรวมไปถึงการก่อให้เกิดอาชญากรรมที่พัฒนาจากการใช้ความรุนแรง เป็นอาชญากรรมที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และมีผลร้ายแรง ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก มีการใช้เทคโนโลยีคุณภาพสูง และใช้ช่องว่างของกฎหมายปิดบังความผิดของตน มีอิทธิพลและเครือข่ายองค์กรโยงใยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวน ดำเนินคดี จึงจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นในสังกัดกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545¹ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Department of Special Investigation” มีชื่อย่อว่า “DSI”²

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2545 (“มาตรา 33 กระทรวงยุติธรรม มีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้... (8) กรมสอบสวนคดีพิเศษ ฯลฯ”)

² ชื่อภาษาอังกฤษเดิม “SPECIAL INVESTIGATION DEPARTMENT (SID)”

ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 75 วรรคแรก³

ต่อมาได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545⁴ เพื่อแบ่งส่วนราชการภายในกรมสอบสวนคดีพิเศษ และระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการภายในกรมสอบสวนคดีพิเศษให้เหมาะสมกับสภาพของงาน จากนั้นเพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน รวมทั้งเพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการเฉพาะ จึงมีการตราพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547⁵ ขึ้นมาบังคับใช้ เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2547 และต่อมาในปี พ.ศ. 2551 เนื่องจากพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีพิเศษได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงสมควรปรับปรุงเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงได้ตราพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

³ มาตรา 75 รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ่มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 103 ก ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2545

⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนที่ 8 ก หน้า 1 ลงวันที่ 19 มกราคม 2547

แต่ต่อมาสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ทำให้การแบ่งส่วนราชการภายในกรมสอบสวนคดีพิเศษแต่เดิมไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่เพิ่มขึ้นตามสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ และอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในกรมสอบสวนคดีพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน จึงได้มีการตรากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2554 ขึ้น⁶

2. ภารกิจ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ⁷

3. อำนาจหน้าที่

กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้⁸

(1) รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) ป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการคดีพิเศษประกาศกำหนดหรือตามมติของคณะกรรมการคดีพิเศษ ตลอดจนปฏิบัติงาน

⁶ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 128 ตอนที่ 5 ก ลงวันที่ 21 มกราคม 2554

⁷ ข้อ 2 แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2554

⁸ เฟิ่งอั้ง

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษ

(3) ศึกษา รวบรวม จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และเพื่อป้องกัน ปรามปราม สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

(4) จัดให้มีการศึกษาอบรม และพัฒนาระบบงานการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ การพัฒนาความรู้ และการประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างของกรม และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะมิฐานะเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษหรือไม่

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมและงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

4. วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรชั้นนำด้านการสืบสวนสอบสวนที่มีมาตรฐานในระดับสากล และได้รับความเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมายด้วยความเป็นธรรม

5. พันธกิจ

ป้องกัน ปรามปราม สืบสวนสอบสวนและดำเนินคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเป็นธรรม

6. ค่านิยมร่วม

เกียรติศักดิ์ เชี่ยวชาญ ซื่อสัตย์

7. ผู้บริหารและโครงสร้างกรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานของรัฐ สังกัดกระทรวงยุติธรรม มีอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหัวหน้าส่วนราชการ และมีรองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 4 อัตรา (ปัจจุบันมี 2 อัตรา อีก 2 อัตรา อยู่ระหว่างการแต่งตั้ง)

นางสุวนา สุวรรณจุฑะ
รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

พันตำรวจโท วรรณพงษ์ คชรักษ์
รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

พันตำรวจเอก ไพสิฐ วงศ์เมือง
รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

12 ปี แห่งความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (4)

กลุ่มงานตรวจสอบภายใน

กลุ่มงานพัฒนาระบบบริหาร

สำนักบริหารกลาง

สำนักคดีการเงินการธนาคาร

สำนักคดีอาญาพิเศษ (1 - 3)

สำนักคดีทรัพย์สินทางปัญญา

สำนักคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ

สำนักปฏิบัติการพิเศษ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ

กองกฎหมาย

สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาญากรรมระหว่างประเทศ

สำนักคดีภาษีอากร

สำนักคดีความมั่นคง

สำนักคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

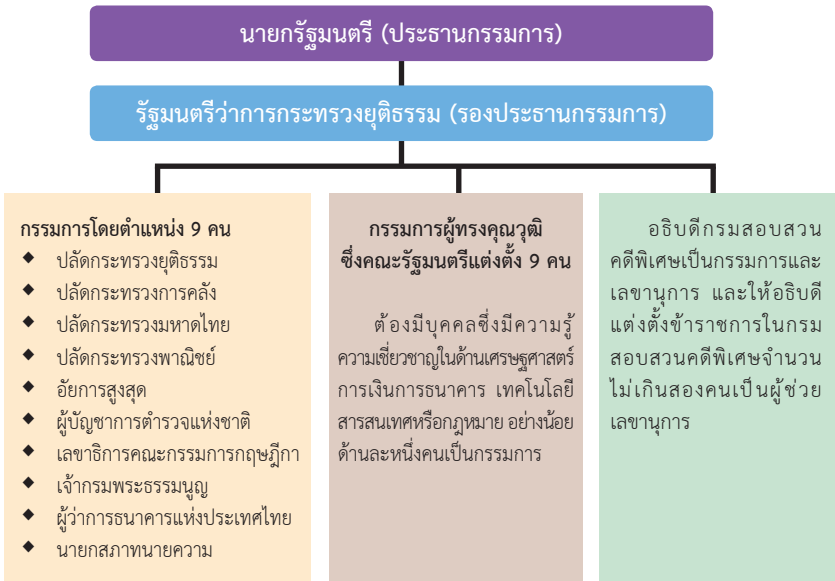
สำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบ

สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

สำนักปฏิบัติการคดีพิเศษภาค

- ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาค 1 - 9
- ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

8. โครงสร้างคณะกรรมการคดีพิเศษ

คณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) มีอำนาจหน้าที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)
- (2) กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)
- (3) มีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2)
- (4) กำหนดข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ตามที่มีบทบัญญัติกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคพ.
- (5) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (6) ให้ความเห็นชอบหลักสูตรสอบสวนคดีพิเศษ

ทั้งนี้ การประชุมของ กคพ. ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ กคพ. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ กคพ. กำหนด และสำหรับคำตอบแทนของกรรมการและอนุกรรมการใน กคพ. ได้รับคำตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด⁹

⁹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติม มาตรา 5 และ 8 - 13 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

9. ผลงาน

ตารางแสดงผลการดำเนินงานคดีและมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ที่ปกป้อง รักษา เรียกคืนให้แก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 - 2557

ปีงบประมาณ	จำนวนคดีพิเศษรับ/มูลค่าความเสียหาย	มูลค่าความเสียหายผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน	จำนวนคดีพิเศษสอบสวนเสร็จ/มูลค่าความเสียหาย	มูลค่าความเสียหายผลประโยชน์ที่รักษาเรียกคืนแก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน
2547	18/4	17,323,108,482.00	8/2	14,299,108,482.00
2548	78/31	3,340,630,307.28	15/4	3,088,444,303.19
2549	115/64	108,410,845,973.64	58/29	1,638,324,261.63
2550	142/75	16,724,311,993.74	159/89	15,962,110,984.26
2551	105/76	12,890,235,954.62	104/59	18,929,306,543.10
2552	117/77	13,684,817,735.29	92/49	81,946,956,782.75
2553	380/90	25,177,826,980.00	127/52	7,243,475,442.14
2554	222/65	10,323,169,729.30	216/89	2,883,125,968.07
2555	171/17	4,479,452,685.45	245/64	24,697,851,476.70
2556	311/99	32,851,940,878.43	203/68	16,786,128,714.30
2557	124/26	10,162,043,712.55	176/56	7,640,465,037.24
รวม	1,783/624	255,368,384,432.30	1,403/561	195,115,297,995.38

หมายเหตุ

- ข้อมูลปีงบประมาณ 2557 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2557
- ปีงบประมาณ หมายถึง วันที่ 1 ตุลาคม ถึง 30 กันยายน ของปีงบประมาณ
- จำนวนคดีพิเศษรับ/มีมูลค่าความเสียหาย หมายถึง คดีพิเศษที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับเพื่อสอบสวน/คดีพิเศษที่สามารถคำนวณ กำหนดมูลค่าความเสียหายเป็นจำนวนเงินได้
- มูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน หมายถึง จำนวนมูลค่าความเสียหายผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน ที่ประมาณค่าเป็นจำนวนเงินได้ในขั้นการรับเป็นคดีพิเศษ และการสืบสวนสอบสวน
- จำนวนคดีพิเศษสอบสวนเสร็จ/มีมูลค่าความเสียหาย หมายถึง คดีพิเศษที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษสอบสวนเสร็จ และสรุปสำนวนส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/คดีพิเศษที่สามารถ กำหนดมูลค่าความเสียหายเป็นจำนวนเงินได้
- มูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ที่รักษา เรียกคืนแก่รัฐ ประชาชน/เอกชน หมายถึง จำนวนมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน ที่รักษา เรียกคืน รวมถึง ค่าปรับ การชดใช้ จ่ายเพิ่มในขั้นการสรุปสำนวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

แนวคิดและพัฒนาการเกี่ยวกับคดีพิเศษ

1. เจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1.1 เจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

ตามที่ได้มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่กระทรวงยุติธรรมโดยจัดให้มีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และโดยที่คดีดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นการเฉพาะ¹⁰

1.2 เจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ในการดำเนินคดีพิเศษได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามภาระหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ สมควรปรับปรุงเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ¹¹ โดยเพิ่มเติมมาตรา 22 (มาตรา 22/1) และมาตรา 23 (มาตรา 23/1)

¹⁰ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

¹¹ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

2. ความหมายของคดีพิเศษ

“คดีพิเศษ” หมายถึง คดีความผิดทางอาญาที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21 พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547¹² และคดีพิเศษที่เกิดขึ้นโดยบทเฉพาะกาลตามมาตรา 44 ด้วย

3. ลักษณะ/ประเภทของคดีพิเศษ

คดีพิเศษตามความหมายที่กล่าวแล้วข้างต้น ได้แก่ คดีความผิดทางอาญา 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

(1) คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเริ่มต้นเป็นคดีพิเศษด้วยตัวเอง หรือเป็นคดีประธาน หรือที่เรียกว่า “คดีพิเศษระดับปฐมภูมิ”¹³ ซึ่งอาจแยกย่อยเป็นคดีพิเศษระดับทุติยภูมิต่อไปได้ ประกอบด้วย คดีความผิดทางอาญา 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 คดีความผิดทางอาญาที่กำหนดไว้ท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547¹⁴ จำนวน 22 ฉบับ ได้แก่

(1) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(2) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า

(3) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์

(4) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

¹² พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 3

¹³ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2548

¹⁴ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)

- (5) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์
- (6) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
- (7) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
- (8) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม
- (9) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค
- (10) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า
- (11) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา
- (12) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร
- (13) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน
- (14) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย
- (15) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด
- (16) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (17) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (18) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์
- (19) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
- (20) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (21) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร
- (22) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

แต่ต่อมาประกาศคณะกรรมการคดีพิเศษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2555 ได้ยกเลิกคดีความผิดทางอาญา ตาม (3) และ (4)¹⁵

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ยังให้เพิ่มเติมคดีความผิดทางอาญาในกฎกระทรวงได้ โดยการเสนอแนะของ คณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.)¹⁶ ซึ่งคดีความผิดอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติม ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 จำนวน 14 ฉบับ ดังต่อไปนี้¹⁷

(1) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่¹⁸

1. คดีความผิดตามประมวลรัษฎากร
2. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
3. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต

¹⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 85 ง ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2555.

¹⁶ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)

¹⁷ ภายหลังการประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติม ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้มีแนวคิดที่จะประกาศคดีความผิดอาญาตามกฎหมายเพิ่มเติม อีกจำนวน 10 ฉบับ ได้แก่ (1) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว (2) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย (3) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต (4) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายเกษตรล่วงหน้า (5) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (6) คดีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน (7) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ (8) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ (9) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และ (10) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แต่ไม่ผ่านกระบวนการพิจารณา

¹⁸ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนพิเศษ 71 ก ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2547

4. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา
5. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

การประกาศใช้กฎกระทรวงดังกล่าวได้เพิ่มเติมคดีพิเศษจากที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เนื่องจากคดีความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรเฉพาะคดีที่มีความเสียหายเป็นจำนวนมาก หรือมีความซับซ้อน หรือมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรมหรือมีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ จำเป็นต้องใช้วิธีการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหลายเพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

(2) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 จำนวน 9 ฉบับได้แก่¹⁹

6. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
7. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
8. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

¹⁹ ราชกิจจานุเบกษา หน้า 37 เล่ม 129 ตอนที่ 35 ก ราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 20 เมษายน 2555

9. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยแร่
10. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
11. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง
12. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย
13. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยา
14. คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

อนึ่ง ความผิดทางอาญาดังกล่าวข้างต้น จะต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้²⁰

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม²¹

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุน

(จ) คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีใช้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ

²⁰ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)

²¹ มาตรา 21 (1) (ค) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

เป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา²²

คดีความผิดทางอาญาใดจะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ จะต้องเป็นไปตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามที่ กคพ. กำหนดและอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมีคำสั่งให้ทำการสอบสวน²³ ซึ่งปัจจุบันให้ใช้ประกาศ กคพ. (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2554 และประกาศ กคพ. (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555

²² พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 21 (1) (จ) และเพิ่มเติมมาตรา 21/1

มาตรา 21/1 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดอันเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิได้เป็นบุคคลตามมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยังมิได้มีมติอย่างใดอย่างหนึ่งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจทำการสอบสวนไปพลางก่อนได้

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติรับคดีพิเศษตามวรรคหนึ่งไว้ดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งสำนวนการสอบสวนและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการสอบสวนตามวรรคสองไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในการนี้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจถือสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของการไต่สวนข้อเท็จจริงได้

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นสมควรส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้ดำเนินการ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

²³ รายละเอียดเพิ่มเติมได้จากประกาศ กคพ. (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2554 เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

ประเภทที่ 2 คดีความผิดทางอาญาอื่น นอกจากประเภทที่ 1 ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่²⁴ ซึ่ง กคพ. ได้มีประกาศเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นแนวทางปฏิบัติ

ประเภทที่ 3 คดีพิเศษที่ค้างดำเนินการและยังไม่ถึงที่สุด ในวันที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 บังคับใช้ แล้ว กคพ. มีมติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตามมาตรา 44 ซึ่งเป็นคดีความผิดทางอาญาที่มีเงื่อนไขและองค์ประกอบครบตามคดีประเภทที่ 1 ที่กำหนดไว้ท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษนี้ แต่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 22 กรกฎาคม 2547 ซึ่งเป็นวันที่ประกาศ กคพ. เรื่องการกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิด ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)ฯ ฉบับที่ 1 สำหรับกฎหมายจำนวน 22 ฉบับแรก และตามคดีประเภทที่ 1 ที่กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมฯ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่ 28 มกราคม 2548 ซึ่งเป็นวันที่ประกาศ กคพ. เรื่อง การกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิด ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)ฯ ฉบับที่ 2 สำหรับกฎหมายจำนวน 5 ฉบับหลัง

²⁴ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2)

(2) คดีความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษที่แยกมาจากคดีพิเศษประธาน (คดีพิเศษระดับปฐมภูมิ) หรือที่เรียกว่า “คดีพิเศษระดับทุติยภูมิ”²⁵ โดยเป็นคดีความผิดทางอาญาที่ไม่ใช่คดีพิเศษแต่ให้ถือว่าเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มี 2 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 คดีที่มีการกระทำความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และมีบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ²⁶ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วยและให้ถือว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

ประเภทที่ 2 คดีที่มีการสอบสวนขยายผลจากคดีพิเศษไปยังบุคคลซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษนั้น ให้คดีที่ขยายผลเป็นคดีพิเศษด้วย²⁷

อนึ่ง ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือข้อสงสัยว่าการกระทำความผิดใดเป็นคดีพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) หรือไม่ ให้ กคพ. เป็นผู้ชี้ขาด²⁸ และบรรดาคดีที่ได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้ถือว่าการสอบสวนนั้น เป็นการสอบสวนในคดีพิเศษด้วย²⁹

²⁵ อ้างแล้ว (12)

²⁶ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคสอง

²⁷ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคห้า

²⁸ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคสาม

²⁹ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคสี่

ลักษณะ/ประเภทของคดีพิเศษ

ลักษณะที่ 1 คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเริ่มต้นเป็นคดีพิเศษด้วยตัวเอง หรือเป็นคดีประธาน (คดีพิเศษระดับปฐมภูมิ)

ความผิดทางอาญาดังกล่าวข้างต้น จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจ หรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุน

(จ) คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีใช้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ เป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา

ประเภทที่ 1 คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติม ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษฯ

ประเภทที่ 2 คดีความผิดทางอาญาอื่น ที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ประเภทที่ 3 คดีพิเศษที่ค้างดำเนินการและยังไม่ถึงที่สุดในวันที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 บังคับใช้ แล้ว กคพ. มีมติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตามมาตรา 44

ลักษณะที่ 2 คดีความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษที่แยกมาจากคดีพิเศษประธาน (คดีพิเศษระดับทุติยภูมิ)

ประเภทที่ 1 คดีที่มีการกระทำความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และมีบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกันและความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วยและให้ถือว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

ประเภทที่ 2 คดีที่มีการสอยสวนขยายผลจากคดีพิเศษ ไปยังบุคคลซึ่งเป็นตัวการ ผู้ชี้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษนั้น ให้คดีที่ขยายผลเป็นคดีพิเศษด้วย

4. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดและพัฒนาการคดีพิเศษ

(1) แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของคดีพิเศษของศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี³⁰

ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม ได้อธิบายแนวคิดและความหมายของ “คดีพิเศษ” ดังนี้

“คดีพิเศษ” หมายความว่า คดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21

ความหมายที่ 1 : คดีตามกฎหมาย 22 ฉบับ (ปัจจุบันมี 34 ฉบับ)

คดีตามกฎหมาย 22 ฉบับในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติเป็นคดีพิเศษ และแค่นั้นไม่พอต้องเป็นคดีที่คณะกรรมการพิเศษได้วางหลักเกณฑ์ข้างลงไปอีก มิใช่สักแต่ทำอะไรก็ตามที่เป็นคดีตามกฎหมาย 22 ฉบับ ในบัญชีท้ายกฎหมายจะเป็นคดีพิเศษโดยอัตโนมัติ ในการประชุมคณะกรรมการพิเศษนัดสุดท้ายที่ผ่านมา เราได้มีการพูดกันว่า เราจะวางหลักเกณฑ์อย่างไรที่จะให้คดีตามกฎหมาย 22 ฉบับ เป็นคดีพิเศษ เพราะเราไม่ได้ต้องการเอาพระราชบัญญัติทั้ง 22 ฉบับ เข้ามาเป็นคดีพิเศษ ในที่สุดก็ได้มีผู้ไปวางหลักเกณฑ์เสนอกลับเข้ามา ถกเถียงโต้แย้งกันอยู่ยาวนานว่า อันนั้นใช่ไหม อันนี้ใช่ไหม อันนั้นควรจะเป็นคดีพิเศษ หรืออันนี้ควรจะปล่อยเป็นคดีธรรมดาเพราะว่าแม้จะอยู่ใน 22 ฉบับ ตามบัญชี แต่กฎหมายก็ให้เกณฑ์กว้าง ๆ ว่าต้องเป็นกรณีความผิดข้ามชาติ ต้องมีผลกระทบรุนแรง หรือต้องมีความลับซับซ้อนต้องเกี่ยวพันกับผู้มีอิทธิพลด้วย

³⁰ การบรรยาย หัวข้อเรื่อง “การสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษตามมาตรฐานรัฐธรรมนูญ” ของศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ในหลักสูตรสอบสวนคดีพิเศษและหลักสูตรเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ รุ่นที่ 1 เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2547 ณ ห้องประชุมเนติบัณฑิตยสภา

ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการคดีพิเศษกำหนด เราก็มากำหนด และพบว่าบางครั้ง ในพระราชบัญญัติ 22 ฉบับ ตามบัญชีท้าย บางฉบับ ได้กำหนดไว้ให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในข่ายกฎหมายคดีพิเศษ เพลินไปหน่อย จริง ๆ วันนี้เอาออกสักสี่ห้าหกฉบับก็ไม่ได้เสียความอะไรเลย ...เพราะว่า พระราชบัญญัติบางฉบับไม่มีความผิดอาญาอยู่ด้วย และไม่อาจจะกระทำการ อันเป็นความผิดได้ อย่างกฎหมาย B.O.I. เป็นหนึ่งใน 22 บัญชีท้าย ซึ่งก็นึก ไม่ออก ว่ามีคนทำผิดพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนตรงไหน ได้อย่างไร เพราะในพระราชบัญญัตินั้นไม่ได้กำหนดฐานความผิด เป็นต้น มีหน้าซ้ำ ความผิดบางอย่าง มองเผิน ๆ เหมือนกับอยู่ใน 22 ฉบับตามบัญชีท้าย แต่คณะกรรมการคดีพิเศษได้ถกแถลงกันไปแล้วว่าระวัง เอาเข้าจริงมันเป็น ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาธรรมดา พอดคิดได้อย่างนั้นเราก็ต้องทำใจ ทันทิวว่า ลากเข้ามาเป็นคดีพิเศษไม่ได้หรอก ยกตัวอย่างเช่น ความผิดตาม พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ปรากฏว่าในพระราชบัญญัตินั้นเวลา กำหนดฐานความผิดไม่ได้ สร้างฐานความผิดอะไรขึ้นใหม่เลยหากแต่เพียง บอกว่าถ้ากรรมการหรือผู้จัดการมีส่วนรู้เห็นด้วยก็ให้รับผิดด้วย ทีนี้พอจะ รับผิดฐานอะไรมันโยนกลับไปหาความผิดตามประมวลกฎหมายการสืบสวน สอบสวนคดีพิเศษตามมาตรฐานรัฐธรรมนูญอาญาธรรมดา อย่างนี้ก็ต้อง มานั่งคิดกันว่าเราจะให้เป็นคดีพิเศษได้หรือไม่ เมื่อไม่ได้ก็ต้องเอาออกไป นี่คือประการแรกที่เราเรียกว่า คดีพิเศษ

ความหมายของคดีพิเศษประการที่ 2 ก็คือ ความผิดอะไรก็ตาม ที่คณะกรรมการคดีพิเศษมีมติไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของคณะกรรมการให้ขึ้น บัญชีพิเศษเอาไว้ว่าเป็นคดีพิเศษเฉพาะกิจ เฉพาะคราว เฉพาะเรื่อง เฉพาะราว ซึ่งวันนี้ก็มีไปแล้วหลายเรื่อง ท่านอธิบดีรายงานเข้ามาในที่ประชุมว่าเรื่องนั้น เรื่องนี้ขอเป็นคดีพิเศษ ผมขออภัยที่ไม่สามารถลงในรายละเอียดได้เพราะ ต้องเก็บเป็นความลับอยู่สักระยะ เป็นเรื่องมีอิทธิพล เป็นเรื่องที่ทางตำรวจ

พนักงานสอบสวนธรรมดาไม่สามารถที่จะล้วงไปถึงได้เคยปล่อยให้ล้วงไปแล้ว ก็ล้วงได้แค่นั้น สมควรจะขึ้นทะเบียนเป็นคดีพิเศษ ที่ประชุมก็ลงมติด้วยคะแนนลับ อย่างนั้นก็ขึ้นบัญชีเป็นคดีพิเศษประเภทที่ 2

การสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษต่างจากคดีธรรมดาอย่างไร

คำถามที่แทรกเข้ามาตรงนี้คือคดีพิเศษนั้นต้องมีการดำเนินการที่เรียกว่าสืบสวนสอบสวนในลักษณะใด ความจริง ถ้าถามสั้น ๆ แล้วก็ให้ตอบสั้น ๆ ก็ตอบว่า เหมือนคดีธรรมดา คดีพิเศษต่างจากคดีธรรมดา แต่ก็ได้มีกระบวนการสืบสวนสอบสวนพิเศษผิดไปจากคดีธรรมดา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าอย่างไร การดำเนินการคดีพิเศษก็ว่าอย่างนั้น พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษไม่ได้สร้างกระบวนการขึ้นใหม่ จนกระทั่งผิดแปลกไปจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คำถามต่อไปว่า แล้วไปทำให้กลายเป็นคดีพิเศษทำไม ตรงนี้ต้องตอบว่า เพื่อเร่งรัดจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เร่งรัดจัดการอะไร เร่งรัดจัดการคดีที่กำหนดให้เป็นคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งกว่า คดีธรรมดา ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าคดีธรรมดานั้นมีมาก สมมติมี 10,000 เรื่อง ถ้าเราถือว่าคดีพิเศษหรือไม่พิเศษก็อยู่ในลักษณะเดียวกันหมดทั้ง 10,000 เรื่อง ลองคิดดูว่าอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มีเท่าไร วันนี้ตำรวจเรามีอัตรากำลังทั่วประเทศ 230,000 คน นับตั้งแต่เป็นพลตำรวจขึ้นมาจนกระทั่งถึง ผบ.ตร. แต่ใน 230,000 คน มีสักกี่คนที่พนักงานสอบสวน ซึ่งน้อยมากก็เลยคิดว่า ถ้าในคดีอาญาทั้งหมด ซึ่งสมมติว่ามี 10,000 คดี ความจริงไม่ใช่ หากแต่มีเป็นแสนเป็นล้านคดี เรามีอัตรากำลังอยู่เพียงแค่นี้ ในจำนวนแค่นี้เป็นพนักงานสอบสวนอยู่อีกเพียงแค่นี้ แล้วเมื่อไรพนักงานสอบสวนจะสามารถหาคดีเหล่านั้นได้จนกระทั่งลุล่วง ตอบว่าไม่มีทาง ต้องใช้เวลานานต้องใช้เทคนิคมาก ต้องใช้งบประมาณมาก ต้องใช้กลไกอีกมหาศาล และในที่สุดก็เลยกลายเป็นดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ว่าใน 10,000 คดี จะให้น้ำหนักแก่คดีใด หรือไม่ให้น้ำหนักแก่คดีใด

คดีพิเศษเป็นนิติวิสัยไม่ใช่อัตวิสัย

ถ้าเราตามข่าวหนังสือพิมพ์เราจะพบว่าบางคดีเป็นคดีเล็กน้อย สามัญเต็มที่ แต่ความที่อีกทีก็ครึกโครมผู้คนสนใจ เช่น นิสิตคนหนึ่งเมียบ้า อยู่ในครอบครองไม่กี่เม็ด ถ้าหากคนที่ถูกจับเป็นนายดำซึ่งเป็นกรรมกร มันเป็นคดีธรรมดาเสียยิ่งกว่าคดีธรรมดา แต่พอคนถูกจับเป็นนิสิตปี 3 ของคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัย มีชื่อแห่งหนึ่ง ตรงนี้แหละ เจ้าหน้าที่ที่เข้าไป ทำคดีเขารู้สึกว่าเป็นเรื่องครึกโครมเขาอยากให้นำหนัก เขาก็จะทุ้มเทกำลัง และความสนอกสนใจทั้งหมดมาลงที่คดีนั้น คดีนั้นก็กลายเป็นคดีพิเศษ ในสายตาของเจ้าหน้าที่ไป เราคงเคยเห็นนะครีบบ้างว่าบางคดี ฆ่าข่มขืนผู้เสียหาย จับตัวคนร้ายได้ปรากฏว่าวันนี้รุ่งนี้สืบพยานอีก 3 วันก็ตัดสินได้แล้ว นั่นเป็นเพราะว่าแม้เป็นคดีธรรมดาคืออยู่ประเภทหนึ่งใน 10,000 คดี แต่สังคม ให้ความสนใจ เจ้าหน้าที่ก็ให้ความสนใจตาม เมื่อทุกอย่างสงบลง ตัวผู้ต้องหาก็มี ศาลก็พร้อม ก็ดำเนินคดีต่อเนื่องจนสามารถจบเสร็จลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว คดีนั้นก็กลายเป็นคดีพิเศษขึ้นมาในสายตาเจ้าหน้าที่ที่ทำคดี และในสายตาของ สื่อมวลชน แต่นั่นเป็นความหมายที่เรียกว่าตามอัตวิสัย คือ ตามใจชอบของผู้ทำคดี เราก็มาคิดว่าควรจะต้องมีคดีพิเศษที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอัตวิสัย คือ ความรู้สึก นึกคิดของผู้ทำคดี ควรเป็นนิติวิสัย คือ เป็นพิเศษในความหมายของกฎหมาย คุณจะถือว่าพิเศษหรือไม่พิเศษไม่รู้ แต่รัฐถือเป็นคดีพิเศษ ถ้าเช่นนั้นก็จะมีการแยกออกมาเป็นคดีพิเศษต่างหากและก็จะได้รับการปฏิบัติต่างหากอย่างรวดเร็วอย่างเที่ยงธรรมอย่างต่อเนื่อง สรุปลึ่ก็คืออย่างมีประสิทธิภาพ สรุปลึ่อีกทีก็คือใช้ถ้อยคำที่ผมเอ่ยเมื่อสักครู่ว่าเข้าไปจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ที่จริงไม่ใช่ทุกประเทศในโลกที่มีคดีพิเศษ หลายประเทศเขาก็จัดเป็นคดีธรรมดาถ้าจะพิเศษก็จะพิเศษตามอัตวิสัยอยู่ดีเหมือนกับบ้านเมืองเราในอดีต แต่ในบางประเทศเขาไม่คิดอย่างนั้น เขาคิดว่าเราไม่สามารถจะถือปฏิบัติต่อคดีทั้งหลายคล้าย ๆ กันได้เพราะว่าตำรวจมีน้อยกว่าโจรมีมาก และกระบวนการยุติธรรมมีกรอบกำหนด เพราะฉะนั้น เมื่อจะต้องทุ้มเทก็จะต้องเลือก

ทุ่มเทได้บางเรื่อง ก็พยายามจะทำให้เรื่องบางเรื่องได้รับการทุ่มเทอย่างจริงจัง กลายเป็นเรื่องตามนิติวิสัยคือใช้มาตรฐานทางกฎหมาย ไม่ใช่อัตวิสัยคือแล้วแต่ใจของคนทำคดี เพราะฉะนั้นในบางประเทศเขาก็จัดเป็นคดีพิเศษเหมือนกัน เรื่องอย่างนี้ถ้าไปสำรวจตรวจสอบในประเทศเหล่านั้นก็จะพบว่า บางครั้งเขาไม่ได้เรียกตรง ๆ ว่าคดีพิเศษ แต่มีอะไรบางอย่างที่ทำให้เห็นว่าเป็นคดีพิเศษแต่ที่เขาเรียกตรง ๆ ว่า คดีพิเศษก็มีอยู่เหมือนกัน”

(2) รายงานการสำรวจ เรื่อง ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ได้มีข้อเสนอแนะเสนอต่อที่ประชุมผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ 3 ประเด็นสำคัญ คือ (1) กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ควรรับคดีอาญาธรรมดาเป็นคดีพิเศษ และ (2) ควรแก้ไของค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) และ (3) ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาหรือคัดเลือกผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ได้คนที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และควรมีการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม³¹

(3) กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทยด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม โดยคณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้คนในชาติ จัดทำข้อมูล “ปฏิรูป : กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม”³² เกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยมีความเห็นว่า

³¹ ดูรายละเอียด หน้า 59 - 62.

³² คณะทำงานเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขให้คนในชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. “ปฏิรูป : กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม” หน้า 35 - 37.

“จากสภาพโครงสร้างของกรมสอบสวนคดีพิเศษอยู่ภายใต้อำนาจนํ้าการเมือง ระบบการคัดเลือกคดีพิเศษไม่มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนทำให้มีความซ้ำซ้อน การพิจารณาคดี ขาดความโปร่งใส เป็นธรรม บางครั้งถูกนำไปเป็นประเด็นทางการเมือง ตลอดจนการตรวจสอบ ไม่สามารถกำกับให้มีความโปร่งใส ยุติธรรมในการพิจารณาคดีได้” และได้นำเสนอกรอบความเห็นร่วม โดยมีข้อเสนอเพื่อให้การดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความยุติธรรม โปร่งใส สร้างความมั่นใจแก่ประชาชน ประกอบด้วย 3 เรื่องหลัก ได้แก่

1. การปรับโครงสร้างกรมสอบสวนคดีพิเศษ

1.1 ให้ประธานในคณะกรรมการคดีพิเศษไม่ใช่ นายกรัฐมนตรี เพื่อให้กรมสอบสวนคดีพิเศษมีความเป็นอิสระในการทำงาน

1.2 ไม่ให้พนักงานเมืองเป็นกรรมการในคณะกรรมการคดีพิเศษ โดยแก้ไขพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นข้าราชการประจำ และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ เพื่อให้การทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นอิสระปลอดจากอำนาจของนํ้าการเมือง

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคดีพิเศษจำนวน 9 คน ควรประกอบด้วยผู้มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในด้าน เศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศหรือกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน เพื่อมิให้ถูกชักจูง โน้มน้าวหรือชี้นำไปทางใดทางหนึ่งที่มีผลต่อการพิจารณารับหรือไม่รับ เป็นคดีพิเศษ

1.4 ยกเลิกการให้อำนาจอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นผู้พิจารณาตัดสินให้คดีใดเป็นคดีพิเศษ เพื่อไม่ทำให้เป็นการรวบอำนาจ ไว้ที่อธิบดี และไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง

1.5 ควรปรับเกณฑ์การพิจารณาการปรับย้าย และเลื่อนตำแหน่งข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ขจัดปัญหาระบบอุปถัมภ์แก่พรรคพวก

2 การปรับปรุงระบบการคัดเลือกคดีพิเศษ

2.1 ยกเลิกระเบียบ ประกาศคำสั่ง กฎหมายใด ๆ ที่ให้อำนาจอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถกำหนดวิธีการคัดเลือกคดีใดเป็นคดีพิเศษ โดยให้มีการกำหนดกฎเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจน เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินคดี

2.2 ควรปรับปรุงบัญชีรายชื่อกฎหมายที่อยู่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษที่มีมากเกินไป เพื่อสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ

2.3 การปรับปรุงระบบการพิจารณาคดี

การทำคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องทำเป็นคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และการใช้ดุลยพินิจทางคดีต่าง ๆ ต้องลงมติ และถือเสียงข้างมากของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อความถูกต้อง และยุติธรรม³³

(4) แนวคิดของพลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2557 พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มอบนโยบายให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ ทบทวนการทำงานและวัตถุประสงค์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยเฉพาะ

³³ สอดคล้องกับรายงานการศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ : กรณีศึกษา การทำความผิดทางคดี (สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2555)

แนวทางการรับคดีอาญาทั่วไปเป็นคดีพิเศษ ซึ่งเจตนาธรรมณ์ในการก่อตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ กำหนดให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ร่วมกันพิจารณาว่าสมควรรับคดีใดเป็นคดีพิเศษบ้าง แต่ในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา มีการแก้ไขและขยายคำจำกัดความของคดีพิเศษ โดยให้อำนาจอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ สามารถนำเสนอคดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2) ต่อ กคพ. เพื่อพิจารณารับเป็นคดีพิเศษได้ ซึ่งอาจมีความบกพร่องและอาจเป็นช่องทางให้ฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหารเข้ามาแทรกแซงการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ อีกทั้งยังอาจเกิดความซ้ำซ้อนกับการทำงานของหน่วยงานอื่น และทำให้กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนและเกิดความเคลือบแคลงสงสัยจากสังคม

นอกจากนั้น การรับคดีผิดความทางอาญาตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ มาเป็นคดีพิเศษโดยอัตโนมัติ นั้น มีรายละเอียดที่เป็นนามธรรม และบางคดีเป็นคดีที่มีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบอยู่แล้ว ในเบื้องต้น จึงเห็นควรให้การรับคดีพิเศษทุกคดีกลับไปใช้กลไกของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ในการพิจารณารับคดีอาญาที่จะนำเข้าไปเป็นคดีพิเศษอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการทำงานซึ่งอาจทำให้การทำงานล่าช้าไป แต่จะเป็นผลดีมากกว่า ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวยังไม่จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงานเดิมของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพียงแต่ต้องการให้การรับเป็นคดีพิเศษมีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น³⁴

³⁴ ผู้จัดการออนไลน์. รวม. ยุติธรรม มอบนโยบาย DSI สั่งปรับเกณฑ์รับคดีพิเศษ, ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗.

รายงานผลการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่น ในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

การสำรวจ เรื่อง ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของ กรมสอบสวนคดีพิเศษประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เป็นการสำรวจแบบ ผสมผสาน ระหว่างการสำรวจเชิงคุณภาพและการสำรวจเชิงปริมาณ จากกลุ่ม เป้าหมายซึ่งเป็นผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ตามประกาศกรมสอบสวน คดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับ บริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ลงวันที่ 17 เมษายน 2557) ที่เข้าร่วมประชุมสัมมนา เมื่อวันที่จันทร์ที่ 18 สิงหาคม 2557 ณ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

1. ผลการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เชิงปริมาณ

ผลการสำรวจในเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสำรวจที่คณะทำงานตาม โครงการการสำรวจเรื่องความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของ กรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ตอบแบบสำรวจ 93 คน คิดเป็นร้อยละ 55.03 ของผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ทั้งหมด (169 คน)

(1) ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 1 ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(n = 93)

ลำดับที่	กระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ร้อยละ (%)
1	การรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา	3.73	74.60
2	การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น	3.75	75.00
3	การบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.75	75.00
4	การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.81	76.20
5	การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสืบสวน	3.73	74.60
6	การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน	3.60	72.00
7	ผลงานด้านการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม	3.85	77.00
รวม		3.75	75.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{X} = 3.75$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อผลงานด้านการสืบสวนในภาพรวมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.00 ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมา คือ การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดเป็นร้อยละ 76.20 ($\bar{X} = 3.81$) การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{X} = 3.75$) และการบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ

สำหรับกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ($\bar{X} = 3.60$)

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
1	การประสานงานหลังการร้องทุกข์กล่าวโทษแล้วยังไม่มีความชัดเจน ขาดการประสานแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษควรสรุปผลของคดีให้ประชาชนทราบเป็นระยะ ๆ จนกว่าคดีจะถึงที่สุด และควรสรุปรายงานประจำปีให้ทราบผลการดำเนินการ อันเป็นกระบวนการหนึ่งในการกำกับกับการดำเนินการ ให้มีความถูกต้องความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้
2	กระบวนการสืบสวนสอบสวนหรือการดำเนินคดีใช้เวลานานเกินไป ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการสืบสวนแต่ละขั้นตอนว่า ใช้ระยะเวลาดำเนินการเท่าใด

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
3	ควรให้อำนาจในการพิจารณารับเรื่องสืบสวนอยู่ในดุลพินิจของผู้บัญชาการสำนักคดี หรือผู้อำนวยการศูนย์ต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น
4	การทำงานอิงการเมืองมากเกินไป ทำให้การดำเนินการด้านคดีไม่ค่อยเป็นไปตามข้อเท็จจริงและหลักกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษต้องมีความเข้มแข็งในเชิงระบบ ที่บุคคลหรือคณะกลุ่มใดไม่สามารถมาใช้อิทธิพลต่อการทำงาน
5	ควรใช้กฎหมายที่มีอยู่ในการประสานขอข้อมูลที่มีประโยชน์ในทางคดีกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
6	ควรเพิ่มช่องทางการร้องทุกข์ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย และควรเพิ่มหน่วยงานในระดับภูมิภาคหรือจังหวัดต่าง ๆ
7	ควรพัฒนาและเพิ่มศักยภาพในการทำงานของภาคประชาชนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากภาคประชาชนจะมีความใกล้ชิดกับปัญหาที่เกิดขึ้น การให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมปฏิบัติงานด้วย จะทำให้สามารถหาข้อมูลเชิงประจักษ์และได้พยานหลักฐานที่มีความเป็นปัจจุบัน

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสำรวจให้ความสำคัญต่อกระบวนการแจ้งความคับหน้า/ผลการดำเนินงาน และเห็นว่าระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนไม่ควรใช้เวลามากเกินไป และการปฏิบัติหน้าที่ต้องเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส เป็นกลาง ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด นอกจากนี้ยังมีผู้ที่เห็นควรเพิ่มช่องทางการร้องทุกข์ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยควรเพิ่มศูนย์หรือหน่วยงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในระดับภาค/จังหวัด

(2) ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 3 ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(n = 93)

ลำดับที่	กระบวนการสอบสวน ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ร้อยละ (%)
1	การรับเป็นคดีพิเศษ	3.67	73.40
2	การสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน	3.78	75.60
3	การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก การเข้าตรวจ การค้นและยึด เป็นต้น	3.69	73.80
4	การบูรณาการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนธิกำลัง เป็นต้น	3.65	73.00
5	การมีพนักงานอัยการ/อัยการทหารร่วมสอบสวน หรือการมีบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ	3.68	73.60
6	การใช้อำนาจพิเศษตามกฎหมาย เช่น การค้นโดยไม่มีหมาย การดักฟัง และการแฝงตัว เป็นต้น	3.53	70.60
7	การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องหา เช่น การออกหมายจับ การขัง และการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น	3.53	70.60

ลำดับที่	กระบวนการสอบสวน ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ร้อยละ (%)
8	การดำเนินการสอบสวนตามหลักสิทธิมนุษยชน	3.65	73.00
9	การคุ้มครองพยานในคดีอาญาที่เป็นคดีพิเศษและที่มีการร้องขอให้ดำเนินการ	3.63	72.60
10	การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสอบสวน	3.69	73.80
11	การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย	3.70	74.00
12	การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน	3.52	70.40
13	ผลงานด้านการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม	3.67	73.40
รวม		3.64	72.80

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.80 ($\bar{X} = 3.64$) โดยการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน เป็นกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.60 ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมา คือ การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 74.00 ($\bar{X} = 3.70$) การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก

การเข้าตรวจ การค้นและยึด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 73.80 ($\bar{X} = 3.69$) และการพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 73.80 ($\bar{X} = 3.69$) ตามลำดับ

สำหรับกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.40 ($\bar{X} = 3.52$)

ตารางที่ 4 ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
1	กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นองค์กรที่ทำงานด้านคดีพิเศษจึงจะต้องมีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์โปร่งใสและตรวจสอบได้ กระบวนการทำงานทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส ไม่มีการเรียกร้องรับผลประโยชน์ ต้องเป็นกลางทางการเมืองไม่ตกไปอยู่ในอำนาจของนักการเมืองผู้มีอำนาจทางการบริหาร หรือรัฐบาล และการดำเนินคดีต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักกระบวนการยุติธรรม
2	ควรแก้ไขที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) และผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้มาจากการสรรหาเพื่อให้ได้คนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ไม่ให้มีการแทรกแซงและอยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายการเมือง
3	ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และกระบวนการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตั้งแต่เริ่มรับคำร้องจนถึงสรุปผลการสอบสวนให้ประชาชนได้รับทราบให้มากยิ่งขึ้น เพราะที่ผ่านมานั้นเกิดความเข้าใจว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือในการขัดขวางฝ่ายตรงข้าม ทำให้การรับคดีพิเศษบางคดีถูกมองว่าไม่เป็นไปตามกฎหมาย
4	ควรแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องทราบโดยเร็ว (เร็วกว่าเดิม)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
5	ควรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รักษาทรัพย์สินของประเทศ เช่น กรมที่ดิน และกรมทรัพย์สินทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ยังขาดเครื่องมือในการรวบรวมพยานหลักฐานที่ต้องยื่นฟ้องต่อศาลและอาญุกรอบงำโดยผู้มีอิทธิพล จึงต้องอาศัยความรู้ความสามารถของพนักงานสอบสวนในการดำเนินการดังกล่าว
6	บุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษควรประกอบด้วย บุคลากรจากหลายภาคส่วน ทั้งนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ และจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวนเฉพาะด้าน (เฉพาะคดี) และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับรูปแบบการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
7	ควรรับคดีความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และคดีเกี่ยวกับทรัพยากร และป่าไม้ รวมถึงคดีหมิ่นสถาบันที่มีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์เป็นคดีพิเศษ ซึ่งบางคดีมีการกระทำความผิดที่ชัดเจนและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความมั่นคงของประเทศ
8	ควรลงพื้นที่ให้ความรู้แก่ของประชาชนเพิ่มเติม นอกเหนือจากการทำงานด้านคดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

จากข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากระบวนการสืบสวนและสอบสวนที่กล่าวแล้ว สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษที่สำคัญ ๆ ได้ ดังนี้

(1) กรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีพิเศษ อีกทั้งยังเป็นที่คาดหวังและเป็นที่พักของประชาชน จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ซื่อสัตย์โปร่งใสและตรวจสอบได้ ไม่ตกไปอยู่ภายใต้อิทธิพล

ของฝ่ายการเมือง จึงควรแก้ไขที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ให้ปราศจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง

(2) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพัฒนาระบบการแจ้งความคืบหน้า และผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสาธารณชนได้รับทราบอย่างเหมาะสม รวมทั้งควรเพิ่มช่องทางการร้องทุกข์ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

(3) การสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษควรมีประสิทธิภาพและอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

2. ผลการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษเชิงคุณภาพ

ในช่วงการเสวนา เรื่อง “มุมมองของสาธารณะต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” นั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ สรุปได้ดังนี้

(1) คุณฐปณีย์ เอียดศรีไชย (แยม) ผู้สื่อข่าวภาคสนามรายการ ข่าว 3 มิติ ไทยทีวีสีช่อง 3

“ใครจะคิดว่าจะมีหน่วยงานภาครัฐ
อย่าง DSI เข้ามาช่วยเหลือและแก้ไข
ปัญหาเหล่านี้ โดยเฉพาะปัญหาเรื่อง
เด็กและสตรีซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังใน
สังคมไทย DSI ก็เข้ามาแก้ไขปัญหา
ในส่วนนี้ ในฐานะของสื่อมวลชนก็ยินดี
ที่ได้ร่วมงานกับ DSI และขอให้กำลังใจ
เจ้าหน้าที่ในการทำงานแม้จะมีปัญหา
อยู่มาก ทั้งแรงกดดันจากที่ต่าง ๆ ก็ขอให้
DSI ได้แสดงบทบาทในการช่วยเหลือ
ประชาชนฝ่าฟันปัญหาต่าง ๆ ไปได้ และ
จริงจังในการทำงานต่อไป”

คุณฐปณีย์ เอียดศรีไชย มีความเห็นในมุมมองนักข่าวที่ได้ทำข่าว
เกี่ยวกับคดีพิเศษหลายคดีว่า ได้เห็นบทบาทและการทำหน้าที่สำคัญ ๆ ของ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่แตกต่างจากหน่วยงานอื่น ๆ ในการทำงานร่วมกับ
นักข่าว เป็นหน่วยงานที่เป็นที่พึ่งของประชาชนได้ เนื่องจากดีเอสไอ
ซึ่งทำหน้าที่สอบสวนคดีที่เป็นคดีพิเศษ มีบุคลากรที่จริงจังในการทำงาน
มีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย ไม่ใช่มีเพียงการแถลงข่าว แต่มีการลงมือ
ปฏิบัติจริง โดยเฉพาะในส่วนของภาคประชาสังคม อาทิ ปัญหาหนองแขม
และปัญหาชาวเลราไวย์ ซึ่งสมัยก่อนนักข่าวที่มาทำงานภาคประชาชนหรือ
ภาคประชาสังคมมีน้อยและก็เห็น้อยมาก

(2) คุณจร เนาวโอภาส ผู้เสียหายซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษและการลักลอบทิ้งขยะและวัตถุอันตราย ในพื้นที่ตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

นายจร เนาวโอภาส ได้เล่าถึงการแก้ไขปัญหามลพิษและการลักลอบทิ้งขยะและวัตถุอันตรายร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษว่า ตั้งแต่มีปัญหาเกิดขึ้นในตำบลหนองแห่น ชุมชนก็ได้มีการประชุมหารือแลกเปลี่ยนกันทุกวัน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกันปัญหาหนองแห่น คือ ปัญหามลภาวะเป็นพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลหนองแห่น ตั้งแต่ปี 2553 ซึ่ง DSI ไม่ได้รับคดีเป็นคดีพิเศษ

เนื่องจากคดีหนองแห่นที่โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียเป็นพิษ มีกลิ่นเหม็นมีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบอยู่ คือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่จริง ๆ แล้วปัญหาเกิดจากการปล่อยของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมส่วนหนึ่ง บ่อขยะฝังกลบอีกส่วนหนึ่ง หลังจากปี 2553 DSI ก็ได้ลงพื้นที่สำรวจจุดที่มีมลภาวะเป็นพิษสิบกว่าจุด พบว่าปัญหาเกิดจากหลาย ๆ ฝ่าย รวมทั้งหน่วยงานที่อนุญาตการประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรม และการฝังกลบบ่อขยะที่สะสมอยู่ในพื้นที่

จนในปี 2555 เกิดการลักลอบทิ้งจากบริษัทที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการประเภท 105 และ 106 ให้บำบัด คัดแยกและกำจัดขยะทั้งแบบมีพิษและไม่มีพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งชุมชนก็ได้มีการสอดส่องดูแล และได้มีการแจ้งเจ้าหน้าที่และมีการนำจับ โดยได้มีการร้องเรียนในหลาย ๆ ที่ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม DSI และในส่วนของรัฐบาลก็ได้ยื่นเรื่องร้องเรียนทั้งรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ชุมชนมองว่าการแก้ไขปัญหาในส่วนภูมิภาคไม่ได้ผล จึงได้ร้องเรียนกับผู้บริหารสูงสุดในประเทศ

DSI ก็ได้ลงพื้นที่ซึ่งก็จับรถที่ลักลอบทิ้งของเสียได้อีก และได้มีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับ DSI ซึ่งชุมชนมองว่า DSI เป็นหน่วยงานที่มีบุคลากรที่มีศักยภาพ ชุมชนมีความเชื่อมั่นว่ามีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนในเชิงลึกและกว้างขวาง มีการประชาสัมพันธ์ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ตื่นตัวในการทำงาน การลงพื้นที่ของ DSI ลงพื้นที่อย่างต่อเนื่องทั้งในระดับของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ทำให้ทราบถึงต้นตอของปัญหา มีการสำรวจติดตามปัญหา โดยร่วมกับชุมชน รวมถึงมีการตั้งโต๊ะสืบสวนสอบสวน ชุมชนมองถึงกระบวนการในการทำงาน หาก DSI รับพื้นที่ทุกจุดที่มีปัญหาของหนองแห่น เป็นคดีพิเศษแล้วมีการสืบสวนสอบสวนในเชิงลึก ปัญหาอาจจะหมดไป ในระยะเวลาไม่ช้า

ปัจจุบันผลกระทบของหนองแห่นก็ยังมี การปนเปื้อนของน้ำดื่ม ไม่สามารถดื่มน้ำในบ่อน้ำตื้นได้ แต่ก็ได้มีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ หน่วยงานเข้ามาให้ความช่วยเหลือ อาทิ กระทรวงสาธารณสุข กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมสิ่งแวดล้อม และกรมที่ดิน เป็นต้น โดยทำงานในรูปแบบของคณะทำงานมีการบูรณาการร่วมกัน ที่เป็นรูปธรรม อาทิ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีการจัดหาน้ำดื่มไปให้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ 1,800,000 บาท ในการจัดหาเครื่องกรองน้ำและเครื่องสลายสารฟีนอล

“ผมเชื่อมั่นในศักยภาพของ DSI สามารถดำเนินการได้ทุกเรื่อง สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ แต่หนองแหนก็ยังน้อยใจนิดหนึ่งที่ไม่ได้รับเป็นคดีพิเศษ เนื่องจากเป็นความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเชื่อว่าถ้ามีการสอบสวนและสามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ จะมีอีกหลายหน่วยงาน หลาย ๆ ชุมชนที่จะออกมาเรียกร้องเพราะปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายนี้กระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และยังมีอีกมากที่ยังไม่ออกมาร้องเรียน ซึ่งคดีด้านสิ่งแวดล้อมจะแตกต่างจากคดีอื่น ๆ ทั่วไป เนื่องจากผลของปัญหาคือการทำลายสภาพแวดล้อมซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชนและประชาชนในวงกว้าง ซึ่งผมเชื่อว่าหน่วยงานที่มีผลงานและทำงานร่วมกับประชาชนอย่าง DSI ควรจะมีอยู่และทำงานต่อไป”

สุดท้ายนายจรรยา ให้ข้อเสนอว่า เมื่อ DSI ลงไปแล้วได้ทำงานร่วมกับชุมชน โดยจะมีตัวแทนหรือผู้นำในการเรียกร้องเข้าไปร่วมทำงานกับ DSI ซึ่งเป็นการเปิดตัวทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความเสี่ยงตกอยู่ในอันตราย และทำให้เกิดแรงกดดัน ขอให้มีการมาตรการดูแลบุคคลเหล่านี้ และมีการแสดงความชื่นชมบุคคลที่ทำคุณประโยชน์และต่อสู้เพื่อชุมชนในขณะที่มีชีวิตอยู่เพื่อเป็นกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงานและทำประโยชน์แก่ชุมชนและประเทศต่อไป*

* การลักลอบทิ้งขยะและวัตถุอันตราย ในพื้นที่ตำบลหนองแหนดังกล่าวนี้ในการตรวจสอบเบื้องต้น กรมสอบสวนคดีพิเศษยังไม่พบพยานหลักฐานยืนยันการกระทำความผิดที่เข้าข่ายเป็นคดีพิเศษ

(3) คุณมาลา ตั้งประเสริฐ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (ปปท. ภาครัฐ)

คุณมาลา ตั้งประเสริฐ ได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาว่า ปัญหาทรัพย์สินทางปัญญามีใช่เพียงการไล่จับของปลอม ของลอกเลียนแบบเท่านั้น แต่สินค้าทุกประเภทที่สามารถซื้อขายได้เป็นงานที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากการคิดและการสร้างสรรค์ของมนุษย์ทั้งนั้น ซึ่งทรัพย์สินทางปัญญามีความสำคัญกับทุก ๆ คน และทุก ๆ คนในประเทศได้รับผลกระทบจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา จากที่ได้ฟังรายงานผลการดำเนินงานของ DSI ถือว่าคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญายังน้อยอยู่ แต่ก็ขอให้กำลังใจ เพราะภาคเอกชนก็หวังให้ DSI เป็นที่พึ่งของประชาชนทุกคน ทุกกฎหมายที่ DSI ถือครองอยู่ ต้องเที่ยงธรรม เที่ยงตรงและสุจริต

คุณมาลาฯ กล่าวตอนหนึ่งว่า “... เรามอง DSI เหมือนพระที่ชาวพุทธเวลามีปัญหาก็ก็นึกถึงพระ โดยเฉพาะปัญหาด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่มีมูลค่าสูง มีผลกระทบในวงกว้าง เช่น บริษัทที่ผลิตสินค้าแล้วมีการละเมิดปลอมแปลงสินค้า สินค้าของคุณขายไม่ได้ ต้องยกเลิกกิจการ ลูกจ้างตกงาน เป็นหนี้สิน โดยเฉพาะหากละเมิดสินค้าจากต่างประเทศผลกระทบจะกระทบกับคนทั้งประเทศ โดยมีผู้ได้รับผลประโยชน์อยู่เพียงกลุ่มคนกลุ่มเดียว ซึ่งทางกลุ่มก็หวังให้ DSI เป็นหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือได้ ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ ในด้านความพึงพอใจทางกลุ่มมองว่า DSI ทำงานมีประสิทธิภาพ แต่คดีอาจจะน้อยไปหน่อยเมื่อเทียบกับจำนวนการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นจริง”

อย่างไรก็ตาม คุณมาลาฯ ได้กล่าวชื่นชม DSI ในการทำงานที่มีระบบในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเข้าถึงพื้นที่ที่มีการแจ้งเรื่องร้องเรียนที่ทางหน่วยงานเข้าไปไม่ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งสามารถมีข้อมูลขอหมายศาล

หมายค้นเข้าไปตรวจค้นได้รวดเร็ว เพราะความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน ข้อมูลที่ครบถ้วนและสามารถปิดคดีได้มาก หน่วยงานได้มีการประสานงานกับ DSI อย่างใกล้ชิด มีข้อมูลปัญหาอาชญากรรมทั่วโลกจากการที่ได้เข้าร่วมประชุม กับยุโรปและอเมริกา มูลค่าเสียหายประมาณ 1.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ เรื่องการค้าอวัยวะมนุษย์คิดเป็น 0.75% ของ 1.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ การรับบุตรบุญธรรมซึ่งเข้าข่ายเป็นอาชญากรรม คิดเป็น 1.3% ของ 1.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ และการละเมิดลิขสิทธิ์ ทรัพย์สินทางปัญญา มูลค่า 487.207 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยแยกประเภทของการละเมิดออกเป็นหมวดหมู่ชัดเจน

นอกจากนี้ เงินรายได้เหล่านี้ก็ไม่ได้มีการนำเข้ากระบวนการเก็บภาษี บทลงโทษก็ถือว่าน้อย จึงมีการดำเนินการละเมิดมาก ซึ่งเงินจำนวนนี้จะนำไปสู่ การก่ออาชญากรรมและการก่อการร้ายอื่น ๆ ยกตัวอย่าง มูลค่าความเสียหาย บริษัทนาฬิกา Swiss ซึ่งคุณมาลาฯ ดูแลอยู่นาฬิกา Swiss จะต้องมีการลงทะเบียน ในการนำออกไปขายทั่วโลก ในปี พ.ศ. 2523 ผลิตนาฬิกาได้ 300,000 เรือน

มีสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ 40 ล้านเรือน ที่ผลิตจากจีน คิดเป็นมูลค่า 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีการจับได้ประมาณ 500,000 เรือน ซึ่งเมื่อเทียบกับสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์แล้วถือว่าอย่างน้อยอยู่

“นี่คือเหตุผลที่ดิฉันต้องมานั่งที่นี่เพื่อบอก
ว่าจำเป็นต้องมี DSI ซึ่งสามารถสืบสวน
สอบสวนเข้าถึงต้นตอ เช็กสถานะการ
การเงิน สามารถจับกุมได้ครั้งละมาก ๆ และ
ในปัจจุบันนี้ที่การกระทำความผิดมีการ
ดำเนินการผ่านอินเทอร์เน็ต ก็ยังไม่เห็น
หน่วยงานใดที่สามารถแก้ไขปัญหามาก
เท่า DSI เราก็คหวังพึ่ง DSI อย่างมาก ซึ่ง
นอกจาก DSI จะเข้ามาช่วยในการสืบสวน
สอบสวนแล้ว การทำงานในพื้นที่ก็ง่ายขึ้น
ทั้งปัญหาเรื่องผู้มีอิทธิพล หรือไม่ยอมให้
เข้าตรวจค้นถ้ามี DSI มาด้วยก็จะเจียบ
และง่ายขึ้น”

สุดท้ายคุณมาลาฯ ได้กล่าวถึงจุดแข็งของกรมสอบสวนคดีพิเศษว่า จากช่วงหนึ่งที่มีข่าวทำให้ภาพของ DSI เป็นลบ แต่จากผลงานและการทำงานของ DSI ที่ทำงานช่วยเหลือประชาชนในหลาย ๆ ด้าน สามารถล้วงลึก ข้อมูลได้ทุกฐานข้อมูลไม่ใช่แค่เพียงเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาและมีการบูรณาการข้อมูลสามารถดำเนินการในองค์กรองค์กรเดียวได้ คล้าย ๆ one stop service และมีความหวังใ้ว่า เมื่อเปิด AEC เกิดการเคลื่อนย้าย แรงงาน เงินทุนเสรี โดยเฉพาะไทยที่เป็นศูนย์กลางในการขนส่ง แล้วจะมีปัญหา เรื่องแรงงาน การค้ามนุษย์ การฟอกเงินเสรีตามมาด้วย แล้วไทยมีการเตรียมการ รองรับปัญหาอย่างไร DSI ควรต้องมีการขยายงานรองรับปัญหาเหล่านี้ และ

ถ้ามีอาชญากรรม 3 บวก 6 ปัญหาก็ยิ่งกว้างออกไปอีก และต้องขยายศักยภาพเหมือน FBI ต้องสร้างภาพลักษณ์การทำงานที่น่าเกรงขาม และความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งต้องมองภาพให้กว้าง

(4) คุณชลิรัตน์ แสงสุวรรณ ผู้ประสานงานมูลนิธิพิทักษ์สตรี (Alliance Anti Traffic: AAT)

คุณชลิรัตน์ แสงสุวรรณ กล่าวถึงประเด็นเรื่องการค้ามนุษย์ที่ปัจจุบันเป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศ และเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นรุนแรง ทั้งการค้าตัดอวัยวะ แขนขาของมนุษย์ การค้าบริการทางเพศ การข่มขืน หรือการหลอกลวงไปใช้แรงงาน สำหรับประเด็นที่คุณชลิรัตน์ทำงานร่วมกับ DSI จะเป็นคนที่มีความสลับซับซ้อนมีความเกี่ยวโยงเครือข่ายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ หรือกรณีที่มีผู้มิชอบอยู่เบื้องหลัง ซึ่งการเข้ามาทำงานอย่างจริงจังร่วมกับ DSI ทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยในการปราบปรามการค้ามนุษย์ แม้ว่าปีนี้ไทยจะตกอยู่ใน tear 3 ก็ตาม ตัวอย่างการทำงานของ DSI ด้านการค้ามนุษย์ อาทิ การอุ้มบุญซึ่งมีมูลค่าสูงมาก 650 ล้านบาทต่อปี เป็นข่าวครึกโครมในปัจจุบัน ผู้กระทำผิดเป็นชาวไต้หวันซึ่งหนีจากไต้หวันมาเปิดสถานบริบาลหญิงตั้งครรภ์ในประเทศไทย มีการเปิดสาขาหลายประเทศและบอกว่ามีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศไทยทำการอุ้มบุญอย่างถูกกฎหมาย แล้วมีการโฆษณาหลอกลวงหญิงสาวให้มาอุ้มบุญ มีการข่มขืนและกักขังหน่วงเหนี่ยว มีการจับกุมชาวต่างชาติที่ร่วมขบวนการได้ 8 คน แต่ตัวการใหญ่ยังหลบหนีได้

“สิ่งที่ได้ทำงานร่วมกับ DSI และอยากให้คงไว้ คือ ความตรงไปตรงมา ไม่เห็นแก่พวกพ้อง การทำงานที่รวดเร็ว ซึ่งการลักลอบหลอกลวงผู้หญิงมาขายหรือค้าบริการ ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการ ปัจจุบันมีการนำขึ้นรถตุ๋มมาแล้วเอาไปขายในโรงงานอุตสาหกรรม หรือที่เป็นข่าวที่สิงคโปร์ เอาไปขายในป่า ซึ่งกรณีอย่างนี้ต้องมีการประสานงานอย่างรวดเร็ว ทำให้ช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายได้”

สุดท้ายคุณชลีรัตน์ฯ ได้กล่าวถึงการอุ้มบุญซึ่งเมื่อ 4 ปีที่แล้ว ก็ยังไม่ได้เป็นข่าวครึกโครมเท่านี้ แต่ปัจจุบันปรากฏว่าการอุ้มบุญสร้างมูลค่าให้กับนายหน้าเป็นจำนวนมาก และ DSI ยังไม่ได้รับเป็นคดีพิเศษเพราะอยู่ระหว่างการตีความ แต่ที่ผ่านมาเป็นการสนธิกำลังในการปราบปรามมากกว่าจากการทำงานด้านสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองดูแลสิทธิเด็กและสตรี และการได้หารือร่วมกับนักสิทธิมนุษยชน พบว่าการทำงานดูแลสิทธิและคุ้มครองเด็กไม่ใช่เรื่องยาก แต่ปัญหาอยู่ที่เมื่อเกิดปัญหาหรือความเดือดร้อนแก่เด็กและสตรีแล้ว ไม่รู้ว่าจะต้องแจ้งหน่วยงานไหนเป็นเรื่องที่ตัดสินใจยาก ซึ่งจากสถิติมีปัญหาเรื่องค้ามนุษย์ การขายบริการเด็กและสตรีมีมากเป็นอันดับ 3 ของโลก และประเทศไทยก็เป็นแหล่งที่มีการขายบริการทางเพศมากปีหนึ่งเป็นหมื่นล้านบาท เวลาที่หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนเข้าช่วยเหลือเด็กและสตรีตามร้านบริการต่าง ๆ จะพบรายชื่อหน่วยงานที่ได้รับเงินในการให้เปิดกิจการอยู่ ทำให้เวลาที่จะแจ้งคดีก็จะล้งเลวจะแจ้งหน่วยงานไหนดี นี่คือเหตุผลที่จะบอกว่า ทำไมต้องมี DSI และในการลงมือสืบสวนสอบสวนก็ดำเนินการในเชิงลึกมากขึ้น การจับผู้ต้องหาที่เป็นคนต่างชาติ ซึ่งมีการลักลอบขนคนเข้ามาในประเทศไทยก็มีการจับกุมได้มากขึ้น

(5) คุณปรีดา คงแป้น ผู้จัดการมูลนิธิชุมชนไท

คุณปรีดา คงแป้น ได้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลเราไว้อาศัยอยู่ในประเทศไทยมา 300 กว่าปี มีปัญหาโดนฟ้องขับไล่ที่ดิน เนื่องจากมีการออกเอกสารสิทธิ์ไม่ชอบทับที่ทำกินของชาวเลเราไว้มากกว่า 2,000 คน ที่ศาลได้ตัดสินว่ากรมที่ดินออกเอกสารสิทธิ์ไม่ชอบ ให้เพิกถอนเอกสารสิทธิ์ซึ่งได้มีการฟ้องร้องเกือบ 10 ปี มีการถมทำลายหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่าชาวเลเราไว้อาศัยอยู่ชุมชนนี้มาระยะเวลายาวนาน

จากการพิสูจน์หลักฐานได้มีการขุดกระดูกชาวเลเราไว้มাত্রตรวจว่าดีเอ็นเอตรงกับชาวเลเราไว้อยู่ในปัจจุบันหรือไม่ ปรากฏว่าตรงกัน การตรวจสอบร่องรอยแผนที่จากดาวเทียม ซึ่งจะเป็นหลักฐานยืนยันว่าชาวเลเราไว้อาศัยอยู่ก่อนที่จะมีการออกเอกสารสิทธิ์ ที่ตอนนี้อยู่ในกระบวนฟ้องร้องกับศาลปกครอง ซึ่งชาวบ้านก็มีความหวังเมื่อ DSI รับคดีมาเป็นคดีพิเศษ รวมถึงได้เห็นกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงาน ไม่ใช่แค่การออกเอกสารสิทธิ์โดยมิชอบ แต่เป็นการคุกคามจากผู้มีอิทธิพลกับชาวบ้านที่หาเลี้ยงครอบครัวรายได้วันละ 300 บาท หากออกเอกสารสิทธิ์

พื้นที่ทำกินของชาวเลราไวได้ทั้งหมด 19 ไร่ ไร่ละ 100 ล้านบาท ชาวบ้านดูจะไม่มีความหวัง เกิดวิกฤติศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม แต่เมื่อ DSI เข้ามาสืบสวนสอบสวน ทำให้ชาวบ้านมีความหวังที่จะต่อสู้

ปัญหาการเข้ามาคุกคามพื้นที่ทำกินของชาวบ้านหรือกลุ่มชาวพื้นเมืองกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลมีมานานมากและนับวันจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ คงไม่ต้องรอให้เปิดอาเซียน ก็มีกรณีพิพาทและการคุกคามพื้นที่เยอะมากแทบต้องทำงานแทนกระทรวงยุติธรรมอยู่แล้ว สำหรับองค์กรพัฒนาชุมชนบางองค์กร ซึ่งอยากจะให้ DSI ทำเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และการทำงานร่วมกับชุมชน การได้รับข้อมูลจากหลาย ๆ ภาคส่วน เพื่อให้การทำงานของเราระสบความสำเร็จได้

ในการสืบค้นข้อมูลมายืนยันเรื่องการมีสิทธิในที่ดินของชาวเลราไว ที่ทีมงานได้มีงานวิจัยรองรับ และเชื่อว่าชาวเลราไวเป็นเจ้าของที่ดินจริงเข้ามาอยู่ก่อน ซึ่งต่อมาเมื่อมีธุรกิจการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้เกิดปัญหาการคุกคามพื้นที่ของชาวเลราไวพื้นเมือง

“ในการทำงานก็ได้มีการหารือร่วมกับชาวเลราไว DSI คิดค้นวิธีที่จะหาข้อมูล ซึ่งชาวเลราไวเค้าก็มีการชุดค้นพบกระดูกแต่ก็เอาไปทำบุญไม่ได้คิดว่า จะเอามาเป็นหลักฐานในการพิสูจน์กับศาล จนกระทั่งผู้บัญชาการประจวบ วงศ์สินิล และ DSI ลงมาและบอกว่าควรจะไปพิสูจน์อายุโครงกระดูก และจะต้องส่งไปตรวจพิสูจน์ที่สหรัฐอเมริกา มีการตรวจจากกรมศิลปฯ ตามหลักวิชาการ ซึ่งเรื่องนี้ชาวเลราไวก็ไม่รู้ NGO ก็ไม่รู้ และที่ DSI มีองค์ความรู้เรียกว่า “สหวิชาชีพ” ชาวเลราไวก็จะมีภูมิปัญญาในการเสาะหาว่ามีโครงกระดูกฝังไว้ตรงไหนก็ได้มีการทำงานร่วมกัน ผนวก ความรู้กันหลากหลายวิชา”

และปัญหาอีกอย่างหนึ่งก็คือเรื่องการขึ้นศาล ชาวเลเราไวย์ ก็จะไม่รู้ว่าจะพูดอย่างไร ก็ต้องมีการเตรียมข้อมูล หาวิธีให้สามารถตอบคำถามทนาย มีชาวเลเราไวย์ จำนวน 101 ราย โดนฟ้องจับไล่ และเราก็พาชาวเลเราไวย์มาฟ้องศาลปกครอง จะต้องมียทนายมาจากกรุงเทพฯ เพื่อมาพาชาวเลเราไวย์ไปขึ้นศาลทุกอาทิตย์ ทางศาลอนุญาตให้ใช้ล่าม แต่ก็ยังดำเนินการได้ลำบากมาก ซึ่ง 101 ราย สถานการณ์ฟ้องร้องก็แตกต่างกัน ต้องเดินทางมาขึ้นศาลไม่ได้ออกทะเลไปหาปลา บางวันก็ไม่มีเงินมาขึ้นศาล

สุดท้ายคุณปริดาฯ กล่าวว่า การที่ DSI ลงไปทำให้การข่มขู่จากผู้มีอิทธิพลลดน้อยลงไป เป็นการสะท้อนมาจากชาวบ้าน ซึ่งตอนนี้ก็มีการรวบรวมข้อมูล ทำสำนวนคดี รอให้พร้อมก็จะมาฟ้องศาลปกครองต่อไป

3. อภิปรายผลการสำรวจ

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{X}=3.75$) และกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.80 ($\bar{X}=3.64$)

แม้ว่าผลการสำรวจดังกล่าว เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เข้าร่วมประชุมสัมมนา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างจำกัด แต่ก็เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษโดยตรง ดังนั้น ผลการสำรวจครั้งนี้ควรนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนากรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไปได้

ทั้งนี้ ผลการสำรวจนี้มีข้อสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำที่สุด โดยในกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.00 ($\bar{X}=3.60$) และในกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 70.40 ($\bar{X}=3.52$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำที่สุด ทั้งในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

อนึ่ง สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ) ได้นำผลการสำรวจดังกล่าวไปพัฒนากระบวนการแจ้งความคืบหน้าและผลการดำเนินงานในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ โดยอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีคำสั่งที่ 1785/2556

แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการแจ้งความคืบหน้า และผลการดำเนินงานในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนศติพิเศษซึ่ง คณะทำงานดังกล่าวได้จัดทำรายงานการศึกษา เรื่อง การพัฒนากระบวนการ แจ้งความคืบหน้าและผลการดำเนินงานในกระบวนการสืบสวนและ สอบสวนของกรมสอบสวนศติพิเศษ นำเสนออธิบดีกรมสอบสวนศติพิเศษ เพื่อพิจารณา และอธิบดีกรมสอบสวนศติพิเศษได้รับทราบและให้นำเสนอ ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลศติ และ ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากระบวนการแจ้งความคืบหน้าและผลการดำเนินงาน ในกระบวนการสืบสวนและสอบสวนศติพิเศษตามที่คณะทำงานเสนอให้ ผู้บัญชาการสำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบมีความเห็น เสนอเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการต่อไป ตามท้ายบันทึกข้อความที่ ยธ 0817/1018 ลงวันที่ 3 กันยายน 2557 ซึ่งสำนักพัฒนาและสนับสนุน ศติพิเศษ ได้นำเสนอไปยังผู้บัญชาการสำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูล การตรวจสอบเพื่อดำเนินการต่อไปแล้ว

นอกจากนั้น ยังมีประเด็นข้อเสนอแนะสำคัญ ๆ ที่ได้จากการสำรวจ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนศติพิเศษของ กรมสอบสวนศติพิเศษ ประจำปี พ.ศ. 2555 และการสำรวจ เรื่อง ความเชื่อมั่น ต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนศติพิเศษ ประจำปี พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นภาระเร่งด่วนที่กรมสอบสวนศติพิเศษควรพิจารณา ดำเนินการ ดังนี้

(1) กรมสอบสวนศติพิเศษเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินศติ พิเศษต้องมีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยไม่ถูก แทรกแซงทางการเมืองจากฝ่ายการเมืองและกลุ่มผู้มีอิทธิพล ดังนั้น จึงควร พิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติ การสอบสวนศติพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ/หรือ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

1) กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ควรรับคดีอาญาธรรมดาเป็นคดีพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกันเจตนารมณ์ของการตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และสอดคล้องกับที่ศาสตราจารย์ ดร.วิชณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวในรายการ “อาทิตย์สโมสร” สถานีโทรทัศน์ช่อง TNN 24 (3 สิงหาคม 2557) และนายวันชัย รุจนวงศ์ อธิบดีอัยการต่างประเทศ และโฆษกสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งกล่าวในการสัมมนาเวทีความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2557 ณ ห้อง 205 โรงแรมเซ็นทราและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

2) ควรแก้ไของค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของพลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งกล่าวในการสัมมนาเวทีความรู้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2557 ณ ห้อง 205 โรงแรมเซ็นทราและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

3) ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาหรือคัดเลือกผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ได้คนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และควรมีการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปจากการประชุมผู้บริหารกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งได้มีการหารือเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อเสนอเป็นนโยบายเร่งด่วนให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) พิจารณา ซึ่งเสนอให้มีการปรับการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้มีความโปร่งใสไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง โดยเฉพาะตำแหน่ง

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องสร้างหลักประกันการทำงานเริ่มจากหลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาหรือคัดเลือกอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ควรปรับให้มีมาตรฐานคล้ายกับการคัดเลือกของคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ที่ต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมแต่งตั้งด้วย ไม่ใช่มีแต่นักการเมือง

(2) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีพิเศษ และภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษอย่างชัดเจนและถูกต้อง

4. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

จากผลการสำรวจดังกล่าวข้างต้นมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษที่สำคัญ ๆ ดังนี้

(1) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรจัดให้มีระบบการแจ้งความคืบหน้า และผลการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งในกระบวนการสืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษภายใต้ขอบเขตของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเร่งด่วน

(2) เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษและตามที่กฎหมายกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ท้วถึง เป็นกลางและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย จึงเห็นควรแก้ไขพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1) หลักเกณฑ์และวิธีการรับเป็นคดีพิเศษ ต้องมีความชัดเจน โดยการกำหนดกรอบในการใช้ดุลยพินิจของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับเป็นคดีพิเศษ

- 2) องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.)
- 3) หลักเกณฑ์และวิธีการในการสรรหาหรือคัดเลือกผู้บริหาร

กรมสอบสวนคดีพิเศษ

(3) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับ “คดีพิเศษ” และ “อำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” รวมทั้งเพิ่มช่องทางการเข้าถึงและใช้บริการของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากยิ่งขึ้น

(4) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรปฏิบัติหน้าที่ในงาน “คดีพิเศษ” ที่ต้องใช้เทคนิคและทักษะความชำนาญในการสืบสวนสอบสวนแบบ “สหวิชาชีพ” ที่มีความยุ่งยากและสลับซับซ้อน รวมทั้งที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชน ตลอดจนความมั่นคงของประเทศในมิติต่าง ๆ เป็นสำคัญ

=====

หมายเหตุ (1) อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษได้อนุมัติตามท้ายหนังสือที่ ยธ 0817/1084 ลงวันที่ 18 กันยายน 2557 ให้เผยแพร่และแจ้งเวียนหน่วยงานในสังกัดทราบผลการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ และให้นำเสนอผลการสำรวจดังกล่าวต่อที่ประชุมผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อพิจารณานำผลการสำรวจดังกล่าวไปประกอบการพัฒนากรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

(2) เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2557 ที่ประชุมผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษได้พิจารณารายงานผลการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ/กรมสอบสวนคดีพิเศษ จากนั้นอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษได้สั่งการให้ศูนย์บริหารคดีพิเศษรื้อระเบียบเรื่องการแจ้งความคืนหน้า/ผลการดำเนินงานการของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยด่วน ส่วนข้อเสนอนั้นอยู่ระหว่างการพิจารณาให้นำไปพิจารณาประกอบด้วย

ทบทวนเพื่อพัฒนา กรมสอบสวนคดีพิเศษ... สู่ปีที่ 13

ตลอด 12 ปีที่ผ่านมา กรมสอบสวนคดีพิเศษมีผลงานที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชนได้ แต่เนื่องจากเป็นหน่วยบังคับใช้กฎหมายจึงย่อมมีการดำเนินงานที่กระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/ผู้เกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกันกรมสอบสวนคดีพิเศษก็ถูกมองว่าเป็นเครื่องมือของฝ่ายการเมือง และการสอบสวนคดีพิเศษบางคดีก็เกิดความเคลือบแคลงสงสัย เนื่องจากอำนาจหน้าที่และการบริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งองค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการคดีพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เอื้อต่อการถูกแทรกแซงได้โดยง่าย ทำให้การสอบสวนคดีพิเศษไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย การปรับรื้อการสอบสวนคดีพิเศษจึงเป็นเรื่องหนึ่งในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ดังที่กล่าวแล้วในส่วนของแนวคิดและการพัฒนาเกี่ยวกับคดีพิเศษ

แม้ว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษได้พัฒนาการสอบสวนคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังต้องเพิ่มประสิทธิภาพให้สามารถรองรับกับสถานการณ์อาชญากรรมในโลกยุคใหม่ได้อย่างเท่าทัน และสร้างหลักเกณฑ์ในการสอบสวนคดีพิเศษให้เป็นที่ยอมรับและมีมาตรฐานในระดับสากลต่อไป ซึ่งจำเป็นต้องเร่งดำเนินการในเรื่องสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้³⁵

(1) การสร้างหลักประกัน/กลไก ที่ประกันความเป็นอิสระ ชื่อสัตย์ และเที่ยงตรงของบุคลากร

(2) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับคดีความผิดทางอาญา เป็นคดีพิเศษตามเจตนารมณ์ของกฎหมายให้รัดกุม

³⁵ นางสุวณา สุวรรณจูฑะ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ กล่าวเปิดการสัมมนาพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์กรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2557 ณ โรงแรมรามามาการ์เด้นส์ ถนนวิภาวดีรังสิต

(3) การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ สร้างความเป็นกลาง ตรงไปตรงมา ไม่อิงการเมือง

(4) การให้ความสำคัญต่อการเชื่อมโยงและประสานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นการทำงานเชิงรุกและการป้องกันให้มากขึ้น

(5) การประเมินองค์กรทั้งจากภายในและภายนอก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กรและพัฒนาบุคลากรมุ่งสู่ค่านิยมร่วมขององค์กร

(6) การสร้างระบบคุณธรรมและกระบวนการคัดสรรบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ

(7) การฝึกพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาคุณภาพบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพตามมาตรฐานสากล

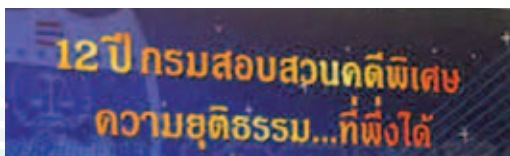
(8) การเร่งสร้างและพัฒนาสถาบันพัฒนาการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (DSI Academy) เพื่อสร้างบุคลากรรุ่นใหม่และพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ ให้มี “DNA” คนดีเอสไอ มีภูมิความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

(9) การวิจัยและพัฒนาเพื่อคิดค้นและพัฒนาการทำงานในมิติใหม่ ๆ และมีระบบคลังสมอง เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

(10) การพัฒนาระบบการควบคุมการใช้เครื่องมืออุปกรณ์พิเศษที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

(11) การปรับตัวชีวิตให้เป็นเชิงคุณภาพให้มากขึ้น เช่น สัดส่วนจำนวนคดีที่พนักงานอัยการมีความเห็นพ้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นต้น

(12) กำหนดขอบเขตการประชาสัมพันธ์และแถลงข่าวที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้สื่อและประชาชนเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษอย่างถูกต้อง

กรมสอบสวนคดีพิเศษ Department of Special Investigation

128 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ 10210 โทรศัพท์ 0-2831-9888

<http://www.dsi.go.th>

แจ้งเบาะแส ร้องเรียน ร้องทุกข์
โทร. 1202 ทั่วประเทศ